

L'escola inclusiva no és el problema: és un dret i una necessitat. Fem-la real.

Comunicat de la Plataforma Ciutadana per una Escola Inclusiva a Catalunya arran del reportatge de '30 minuts' "L'Escola inclusiva"

Diumenge 1 de juny, el programa *30 minuts* de TV3 va emetre el reportatge "L'Escola Inclusiva". Des de la Plataforma Ciutadana per una Escola Inclusiva a Catalunya, moviment actiu des de fa 24 anys en defensa del dret de tot l'alumnat a una educació de qualitat en entorns ordinaris, volem expressar la nostra profunda preocupació pel tractament parcial i esbiaixat que es va fer d'una qüestió tan fonamental com és l'educació inclusiva.

Lluny de mostrar la complexitat i la riquesa d'aquest model, el reportatge reforça discursos de por i confusió. Cal recordar que l'educació inclusiva no és una opció pedagògica, sinó una obligació legal i un compromís democràtic fonamentat en la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

Sobre el reportatge, considerem:

1. Malgrat les possibles bones intencions del treball periodístic, aquest resulta **clarament esbiaixat**, ja que **posa el focus únicament en experiències de patiment i frustració**, i les vincula al fet que l'escola sigui avui (se suposa) inclusiva. El treball reflecteix només una petita part, la negativa, del que es viu avui a les aules. Els autors han optat per no buscar bones pràctiques, experiències d'èxit o la veu de famílies i experts que defensen aquest model. O, de fet, les han buscat però no les han posat.
2. El treball parteix d'una premissa errònia: **ni l'escola s'ha tornat inclusiva per un decret, ni es pot dir que, a Catalunya, l'escola inclusiva sigui un fet**. No és un fet sinó un horitzó, un camí molt llarg i complex en el qual l'important és avançar i no recular. I el reportatge sembla una invitació a fer-ho.
3. Una de les **confusions més greus** que transmet el documental és pensar que fer escola inclusiva és *colar* infants i joves amb discapacitat dins d'un sistema educatiu que no està pensat per a ells. **Això no és inclusió, sinó integració**, una pràctica antiga que demanava a l'alumne adaptar-se, sense que el sistema canviés. L'educació inclusiva implica una transformació profunda de les pràctiques pedagògiques, de les estructures escolars, dels currículums i de les cultures professionals.
4. De fet, el treball incorre en **errades de gruix** a l'hora de situar el context. Arriba a afirmar que "el concepte d'escola inclusiva l'introdueix el decret de 2017", ignorant que ja es troba en el redactat de la LEC (2009), o que la Convenció de Nacions Unides

(2006) el consagra com un dret. Així, **es projecta la idea que l'educació inclusiva és una mena d'ocurrència i no un moviment internacional associat a la lluita per la dignitat de totes les persones.**

5. També incorre en una **visió mèdica i terapèutica de l'educació centrada en el dèficit**, i per això entre les veus *expertes* que hi surten hi ha una majoria de professionals de l'àmbit clínic. És imprescindible que la salut dels infants estigui garantida a l'escola, però a l'escola s'hi educa. Les teràpies i reeducacions es fan fora.
6. La **llista d'omissions** del reportatge seria llarga. Per exemple, s'ignora que el Comitè pels Drets de les Persones amb Discapacitat de Nacions Unides **ha censurat diversos cops el govern d'Espanya** davant la persistència d'un sistema educatiu dual (centres ordinaris i especials) i li ha advertit que es tracta d'una discriminació estructural que cal eliminar progressivament. Aquesta transició ha de ser planificada, dotada de recursos i respectuosa amb les famílies, però en cap cas pot frenar-se.
7. També és esbiaixat que l'únic esment que fa del **Síndic de Greuges** sigui per dir que rep moltes queixes, mentre ignora que els informes d'aquesta institució dels anys 2021 i 2025 (els treballs més complets sobre inclusió que s'han publicat a Catalunya), a banda de constatar com l'increment de recursos es veu superat per la creixent complexitat, contenen diverses **recomanacions**, i una d'elles és que **l'administració educativa es doti d'un pla per a la reducció de l'escolarització en CEE**.
8. Un dels eixos del documental és la manca de recursos. I és cert: **Catalunya destina un percentatge molt baix del seu PIB a educació**. Calen més docents per baixar ràtios, més personal d'atenció educativa, més orientació, més formació en DUA, més pràctiques cooperatives, més temps per planificar en equip. Cal donar estabilitat a les plantilles i continuïtat als projectes. I també **cal fer un reconeixement a tots els equips docents que ja estan en aquesta línia**, i que cada cop són més. **No són utopies; són realitats i caldria que la televisió pública contribueixi a visibilitzar-les**.
9. De fet, la **manca de perspectiva** és un dels principals problemes del reportatge: per saber on som ara hem de saber on érem fa uns anys. I **fa només deu anys** l'opinió de les famílies comptava molt menys, tampoc no disposaven d'un canal de comunicació directa amb l'administració per resoldre problemes, era inexistent l'itinerari postobligatori que avui tenen els alumnes amb discapacitat, la col·laboració entre escola ordinària i especial era només una pràctica de quatre entusiastes i el sistema educatiu comptava amb moltíssims menys recursos específics (orientadors, EAP, SIEI, SIAL, mestres d'atenció domiciliària, educadors i integradors socials, vetlladores, etc.) dels que té en aquests moments.
10. El descontent d'algunes famílies i desconcert d'alguns professionals és real i justificat, però **el reportatge cau en el tremendisme** al recollir les afirmacions més apocalíptiques dels testimonis, com la de la mestra que descriu la seva aula com si fos una pel·lícula de terror. Deliberadament o no, es dona a entendre que totes les dificultats que avui té l'escola les ha causat la inclusió i el decret 150/2017. **Que potser abans no hi havia mai cap problema en la gestió diària de l'aula?**

11. De fet, una de les decisions més criticables del treball és **centrar l'anàlisi en casos de disrupció, agressivitat i col·lapse emocional**. Aquests casos existeixen, i cal abordar-los amb rigor, acompanyament i eines. Però **representen una petita part de la realitat**. La majoria de nens i nenes amb discapacitat intel·lectual, autisme, trastorns de comunicació i de llenguatge o paràlisi cerebral no són disruptius. Ni criden ni peguen, o no ho fan més que qualsevol altre infant. El que necessiten és accés, participació, temps, adaptacions, respecte, amistat i sentit de pertinença. Associar discapacitat amb disrupció és injust i estigmatitzant.

El futur és l'escola inclusiva. Fem-la real, no ideal

L'escola inclusiva no és perfecta, però és imprescindible. És l'única escola coherent amb els drets humans, amb els valors democràtics i amb la justícia social.

Demanem al Departament d'Educació i FP que lideri amb valentia i compromís aquest camí, dotant els centres dels suports necessaris i acompanyant els equips, a totes les etapes educatives.

Demanem als mitjans de comunicació, especialment els públics, que compleixin la seva funció social informant amb pluralitat, responsabilitat i respecte als drets de les persones més vulnerables. Que no alimentin visions esbiaixades o retrògrades, sinó que contribueixin a mostrar la complexitat i la bellesa de fer una escola on hi càpiga tothom.

Demanem a la societat catalana que no permeti cap pas enrere. No volem una escola de mínims per a alguns. Volem una escola de màxims per a tothom. No volem només adaptar l'escola a la diversitat: volem transformar-la perquè sigui diversa per definició. Una escola que no només admeti tothom, sinó que necessiti tothom per ser millor.

La Plataforma Ciutadana per una Escola Inclusiva a Catalunya va néixer el 2001 amb la finalitat de promoure un ensenyament públic i concertat inclusiu i de qualitat per a tothom i en especial pels alumnes amb discapacitat. L'integren famílies, professionals de l'educació i les següents entitats socials:

ADCS-DifuSord • Aprenem Autisme • AFFAC • Associació Catalana del Síndrome 22Q • Associació EduTEA • Associació Catalana de Dislèxia • Associació Catalana de Síndrome X Fràgil • Aspanias • Centre de Recursos Educatius de l'ONCE-Catalunya • Coordinadora d'Ampas de Sant Cugat • Dincat • Down Catalunya • Espai21 • FamíliaAMIC • FAPEL • Federació Ecom • Fundació Aspasim • Fundació Catalana Síndrome de Down • Fundació Gerard • Fundación Autismo Diario • LADD (Associació en Defensa dels Drets de les Persones amb Discapacitat) • L'Escola inclusiva es mou • Plataforma Infermera Escolar • Plataforma Ciutadana per una Escola Inclusiva del Garraf • Plataforma Ciutadana per una Escola Inclusiva del Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre

Contactes

Noemí Santiveri (portaveu)
Telèfon: 660 42 76 67
Noemi.Santiveri@uab.cat

Isabel Macarulla
Telèfon: 93 451 55 50
acciosocial@ecom.cat